

Знахідки нетопирів (*Pipistrellus*) на Луганщині у сховищах антропогенного походження

Сергій Ребров

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка; rebrov91@ukr.net

Метою роботи є розгляд потенціалу використання нетопирами сховищ синантропного походження і перспектив їх виживання в умовах антропогенно змінених територій. Для Сходу України характерні 4 види роду *Pipistrellus*. В основі дослідження – база даних про знахідки кажанів у різних типах сховищ на Луганщині, у т. ч. 36 записів стосуються нетопирів: білосмугого (*P. kuhlii*) – 20 знахідок; пігмея (*P. pygmaeus*) – 16 знахідок. Інші два види – *P. pipistrellus* та *P. nathusii* – відмічені тільки у природних сховищах.

Pipistrellus kuhlii – типовий мешканець районів забудов у Луганську. Відомо 10 знахідок поодиноких особин: це переважно випадкові зальоти або виявлення тварин при замінах вікон. Відомі також скупчення, особливо в зимовий період. Скупчення обсягом 20 ос. виявлено у міждвірному просторі пожежного ходу на II поверсі дитсадку у смт Біле (поч. 12.2009). Важливо підкреслити, що нетопир білосмугий не відноситься до вихідної місцевої фауни і є адвентивним на сході України (Загороднюк, Негода, 2001). Ймовірно саме з цим пов'язано те, що його виявляють тільки в синантропних сховищах.

Pipistrellus pygmaeus. Відомо три колонії цього виду. Дві з них стосуються біостанції «Ільєнко» (Станично-Луганський р-н): одна у водонапірній башті та інша – в обшивці вагончика. Остання досліджується нами щороку, її обсяг складає не менше 160–200 екз. Ще одна колонія (не менше 300 ос.) знайдена у дачній будівлі в с. Петрівка (біля смт Щастя; згадана у: Загороднюк, Коробченко, 2008). Всі ці три колонії були материнськими і склалися виключно з дорослих самок і приплоду. Всі оглянуті самки були лактуючими.

У несинантропних місцезнаходженнях ці види нетопирів нами не виявлені. Значна прив'язаність видів до антропогенних сховищ може мати для них негативні наслідки, особливо у час зимівлі. В нашій базі даних є не менше 5 подібних випадків потрапляння тварин в антропогенні пастки, проте, на щастя, вони стосуються поодиноких особин. За оцінками автора, до 20 % приміщень, які є потенційними сховищами для кажанів, одночасно є для них і пастками. Хоча такі випадки не часті, але загальна кількість жертв може бути великою. Численні випадки загибелі кажанів у антропогенних пастках повинні послугувати поштовхом до проведення заходів задля збереження цих видів, занесених до «Червоної книги України». Окремі види кажанів можна і необхідно охороняти переважно в урболандшафті, який є сприятливим середовищем для багатьох з них. В умовах Луганської області сховища антропогенного походження є важливим фактором виживання цих рідкісних тварин.